

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Olejnik

Sędziowie: SSO Małgorzata Susmaga

SSO Anna Judejko /spr./

Protokolant: apl. radc. Paweł Petrykowski

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – Arkadiusza Dzikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2015 roku

sprawy **M. P. (1)**

oskarżonej z art. 288 § 1 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 9.02.2015 roku, sygn. akt II K 63/15

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację obrońcy za oczywiście bezzasadną,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Macieja Piaseckiego kwotę 516,60 zł brutto tytułem kosztów obrony udzielonej oskarżonej w postępowaniu odwoławczym z urzędu,
3. zwalnia oskarżoną od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym od opłaty za II instancję.

Anna Judejko Sławomir Olejnik Małgorzata Susmaga

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 9 lutego 2015 roku w sprawie o sygnaturze akt II K 63/15 Sąd Rejonowy w Śremie uznał **M. P. (1)** za winną tego, że:

1. w dniu 5 listopada 2012 roku w miejscowości K., gm. M., dokonała uszkodzenia samochodu marki F. (...) o nr rej. (...) w ten sposób, że szarpała i napierała na drzwi od strony kierowcy, uderzyła w lewe lusterko boczne i rzuciła się na przednią maskę pojazdu, powodując w ten sposób zniszczenia w postaci wyłamania lusterka zewnętrznego lewego, pocięcia i starcia lakieru z błotnika przedniego lewego oraz wgnieceń o starcia lakieru na drzwiach lewych, powodując straty o łącznej wartości 2.617,60 zł na szkodę M. S. (1), tj. za winną przestępstwa z art. 288 § 1 k.k., za który wymierzył oskarżonej karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w dniu 5 listopada 2012 roku w Komisariacie Policji w M. fałszywie oskarżyła M. R. o popełnienie wykroczenia z art. 98 k.w. polegającego na potrąceniu jej samochodem marki F. (...) nr rej. (...) i tym samym spowodowania zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, , tj. za winną przestępstwa z art. 234 k.k., za który wymierzył oskarżonej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

3. w dniu 31 stycznia 2013 roku w Ś., będąc uprzednio pouczoną o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, składając zeznania w charakterze świadka, mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym o sygnaturze VII W 15/13 przed Sądem Rejonowym w Kościanie – VII Zamiejskowy Wydział w Ś., podała nieprawdę co do okoliczności uszkodzenia samochodu marki F. (...), zeznając że została nim potrącona przez M. R. oraz co do przyczyn doznanych przez nią w tym dniu obrażeń ciała, tj. za winną przestępstwa z art. 233 § 1 k.k., za który wymierzył oskarżonej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

sprowadzając powyższe kary jednostkowe do kary łącznej 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby.

Nadto na podstawie art. 71 § 1 k.k. Sąd wymierzył oskarżonej karę 40 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda.

W punkcie 7. wyroku Sąd na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę kwoty 1.981,79 zł M. S. (1).

W ostatnim punkcie wyroku Sąd Rejonowy orzekł o kosztach postępowania obciążając nimi oskarżoną i wymierzając jej opłatę.

Apelację od wskazanego wyżej wyroku wywiódł **obrońca oskarżonej**, który zarzucił orzeczeniu Sądu Rejonowego:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 233 § 1 k.k., art. 234 k.k. poprzez uznanie, że zachowanie przypisane oskarżonej w punkcie II i III wyroku wypełnia znamiona czynów tam opisanych;

b) art. 288 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, że oskarżona wypełniła swym zachowaniem znamiona występku z art. 288 § 1 k.k. a nie wykroczenia z art. 124 k.w..

2. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, selektywną ocenę zeznań świadka M. S. (2) w sytuacji, gdy świadek ten w toku postępowania wielokrotnie składała sprzeczne z sobą zeznania co do wysokości jak i zakresu uszkodzeń samochodu.

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od czynów przypisanych jej w punktach II i III, co do czynu z punktu I przyjęcie, że oskarżona dopuściła się wykroczenia z art. 124 k.w. i w związku z tym umorzenie postępowania w tym zakresie na podstawie art. 45 § 1 k.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym.

Podkreślić należy, iż w ocenie Sądu odwoławczego Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, a następnie poprawnie ocenił zgromadzony materiał dowodowy. Tok rozumowania oraz wnioski płynące z analizy dowodów zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które w pełni odpowiadało wymogom procesowym określonym w art. 424 k.p.k. Sąd Okręgowy wreszcie nie dostrzegł uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., które powodowałyby konieczność uchylecia wyroku niezależnie od granic zaskarżenia. W tej zatem sytuacji instancyjną kontrolę zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy ograniczył jedynie do zarzutów wskazanych w apelacji.

Wbrew twierdzeniom apelującego brak jednak było jakichkolwiek podstaw do kwestionowania dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny zebranego materiału dowodowego, jak też poczynionych na podstawie tego materiału ustaleń faktycznych w sprawie, prowadzących do uznania oskarżonej winną zarzucanych jej przestępstwa czynów. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i staranny przeprowadził bowiem postępowanie dowodowe oraz wnikliwie i

wszeczhronnie rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy. Ocena materiału dowodowego jest dokładna i wolna od błędów a dokonana została przez Sąd I instancji z uwzględnieniem reguł sformułowanych w art. 4, 5 i 7 k.p.k., przez co jest oceną wszeczhronną, bezstronną i nie naruszającą granic swobodnej oceny; jest wreszcie zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz nie zawiera błędów faktycznych lub logicznych. Sąd odwoławczy zatem w pełni zaakceptował i przyjął za własne poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne.

Nie powielając rozważań Sądu Rejonowego, które Sąd Okręgowy w pełni podziela, wskazać zatem jedynie należy, iż M. S. (1) w toku postępowania konsekwentnie i jednolicie opisywała zakres uszkodzeń spowodowanych przez oskarżoną w jej samochodzie i jej zeznania były zgodne z tym, co zeznał M. R.. Różnice dotyczyły jedynie wyceny uszkodzeń, co wyjaśniła pokrzywdzona w sposób logiczny w swoich zeznaniach. Obrońca nie wykazał w apelacji na czym miało polegać instrumentalne i koniunkturalne podchodzenie przez pokrzywdzoną do składanych przez nią zeznań, wobec czego jego twierdzenia w tym zakresie jawią się jako pozbawiona rzeczowego uzasadnienia polemika z prawidłową oceną dokonaną przez Sąd I instancji. Podkreślenia przy tym wymaga, że wycena wartości uszkodzeń wymaga wiadomości specjalnych i w tym zakresie jedynym miarodajnym dowodem mogła być opinia biegłego, nie zaś szacunkowe wartości podawane przez pokrzywdzoną. Wypada zauważyć, że odnośnie sporządzonej w sprawie opinii skarżący nie przedstawił żadnych argumentów, które mogłyby zakwestionować jej prawidłowość i pozytywną ocenę Sądu. Należy wskazać, że nie jest prawdą, iż opis uszkodzeń pojazdu został dokonany dopiero 7 miesięcy po zdarzeniu. Skarżący w tym względzie całkowicie pomija fakt, że już następnego dnia po zdarzeniu, a zatem 6 listopada 2012r., zostały dokonane oględziny uszkodzeń pojazdu przez funkcjonariusza Policji, która to czynność znalazła odzwierciedlenie w protokole (k 46-47). Biegły zatem dysponował miarodajnym materiałem dowodowym, zebrany krótko po zdarzeniu, na podstawie którego mógł dokonać wyceny spowodowanych w pojeździe uszkodzeń. W kontekście wyżej przedstawionych dowodów – prawidłowo ocenionych przez Sąd I instancji – jako całkowicie bezprzedmiotowe należało ocenić rozważania autora apelacji co do możliwości wyczerpania przez oskarżoną znamion wykroczenia z art.124§1kw. W konsekwencji, również wnioski o przyjęcie takiej kwalifikacji zachowania oskarżonej - w zakresie zarzutu zniszczenia mienia - i umorzenie postępowania ze względu na przedawnienie, okazały się całkowicie bezpodstawny.

Na marginesie wypada zauważyć, że skarżący nieprawidłowo sformułował zarzut obrazy prawa materialnego - art.288§1kk, gdy w istocie kwestionował ustalenia faktyczne co do wartości szkody. Zarzut obrazy prawa materialnego zaś można byłoby postawić jedynie wskazując, że w danych, nie kwestionowanych ustaleniach faktycznych, przyjęta kwalifikacja nie jest prawidłowa.

Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu naruszenia przepisów art.233§1kk i art.234kk. Sąd I instancji w sposób logiczny i przekonujący uzasadnił swoje stanowisko co do wyczerpania przez oskarżoną znamion wskazanych przestępstw i nie ma potrzeby w tym miejscu powielania zawartej w uzasadnieniu argumentacji, którą Sąd Okręgowy akceptuje. Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał za całkowicie bezzasadne stanowisko skarżącego, iż zachowanie oskarżonej należało oceniać jako mieszczące się w ramach przysługującego jej prawa do obrony.

Zasada prawa oskarżonego do obrony jest dyrektywą wynikającą z przepisów Konstytucji RP (art. 42 ust. 2) oraz ze zobowiązań prawnomiędzynarodowych (art. 14 ust. 3 MPPOiP i art. 6 ust. 3 lit. c EKPC). Stanowi ona dyrektywę uprawniającą, która daje oskarżonemu podmiotowe prawo do obrony w postaci zespołu uprawnień obrończych (M. Cieślak, Polska procedura..., s. 267). Istota zasady prawa do obrony polega na umożliwieniu oskarżonemu (podejrzanemu) odpierania przedstawionych mu zarzutów, kwestionowania przemawiających przeciwko niemu dowodów, a także przedstawiania dowodów na poparcie własnych twierdzeń. Obowiązywanie tej zasady przesądza o tym, że oskarżony jest podmiotem, a nie przedmiotem postępowania (P. Wiliński, Zasada prawa do obrony w polskim procesie karnym, Kraków 2006, s. 196-197). W literaturze zasada obrony, rozumiana jako prawo oskarżonego do obrony swych interesów w procesie karnym, rozpatrywana jest przeważnie w dwóch aspektach: obrony formalnej - przez którą rozumie się procesową działalność obrońcy oskarżonego, oraz obrony materialnej - jako działalność samego oskarżonego (patrz Grajewski J. ...komentarz LEX/el. 2015 stan prawny: 2015-05-07 Komentarz aktualizowany do art. 6 Kodeksu postępowania karnego).

W świetle powyższego, można zgodzić się ze skarżącym, że realizacja prawa do obrony nie jest uzależniona od uzyskania przez zainteresowanego określonego statusu procesowego, nie ulega jednak wątpliwości, że wiąże się ona z postępowaniem w danej sprawie, które to postępowanie reguluje określona procedura. Tak rozumianego prawa do obrony dotyczą też orzeczenia cytowane w uzasadnieniu apelacji. Również wskazane w apelacji orzeczenia dotyczące kwestii odpowiedzialności za fałszywe pomówienie innej osoby dotyczyły wyjaśnień oskarżonego, a zatem zachowań podejmowanych w ramach toczącego się postępowania. Fakt, iż w orzecznictwie przyjmuje się, że oskarżony może nie ponieść odpowiedzialności za fałszywe pomówienie innej osoby w trakcie składania wyjaśnień, jeżeli czyni to w celu własnej ochrony, nie oznacza generalnie uprawnienia sprawcy czynu, co do którego nie toczy się postępowanie, do inicjowania postępowania przeciwko innej osobie w oparciu o fałszywe pomówienie. Prawo do obrony należy do gwarancji procesowych przysługujących sprawcy w ramach toczącego się już postępowania, nie zaś poza postępowaniem.

Odnosząc powyższe do realiów przedmiotowej sprawy, nie sposób uznać, aby oskarżona, która zawiadomiła organy ścigania o popełnieniu wykroczenia, które faktycznie przez M. R. nie zostało popełnione, a następnie złożyła w trakcie tak zainicjowanego postępowania fałszywe zeznania, mogła powoływać się na prawo do obrony, gdy nie toczyło się postępowanie o uszkodzenie samochodu, którego ona sama dokonała.

Reasumując powyższe rozważania, Sąd Okręgowy uznał, że zarzuty apelacji nie zasługiwały na uwzględnienie. Sąd I instancji prawidłowo ustalił, iż oskarżona wyczerpała znamiona wszystkich zarzucanych jej czynów, co skutkowało jej odpowiedzialnością karną.

Orzeczonej wobec oskarżonej kara nie może zostać oceniona jako rażąco niewspółmierna w rozumieniu art. 438 pkt. 4 k.p.k. Przy wymiarze kary Sąd I instancji należycie bowiem uwzględnił zasady wymiaru kary oraz wszystkie okoliczności, które przemawiały na niekorzyść, jak również na korzyść oskarżonej. Prawidłowo także Sąd I instancji zastosował reguły wymiaru kary łącznej trafnie formułując wobec oskarżonej pozytywną prognozę kryminologiczną, która uzasadniała zawieszenie orzeczonej kary pozbawienia wolności. Sytuację majątkową oskarżonej Sąd Rejonowy uwzględnił zaś ustalając stawkę dzienną grzywny w najniższym wymiarze. Zasadne było również orzeczenie o naprawieniu szkody w związku z uszkodzeniem przez oskarżoną samochodu pokrzywdzonej.

W tej sytuacji kara, jaką wymierzył oskarżonej Sąd Rejonowy, jest konieczną reakcją na popełnione przez nią przestępstwa i ma szansę odnieść wszystkie cele stawiane przed karą kryminalną – począwszy od jej funkcji sprawiedliwej odpłaty za wyrządzone zło, poprzez cele zapobiegawcze i wychowawcze, aż po jej rolę w zakresie społecznego oddziaływania.

Dlatego Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, apelację obrońcy oskarżonego, jako pozbawioną merytorycznie uzasadnionych argumentów, uznał zaś za bezzasadną w stopniu oczywistym.

W ostatnim punkcie rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. zwolnił oskarżoną od obowiązku zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze oraz nie wymierzył jej opłaty. Podkreślić należy, iż zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania winno stanowić wyjątek od zasady, że ponosi je ta strona, która swym zachowaniem wygenerowała ich powstanie. W ocenie Sądu odstępianie od powyższej zasady było zaś uzasadnione – oskarżona bowiem nie posiada majątku, a utrzymuje się z niewysokiej emerytury w kwocie 1300 złotych.

Jednocześnie Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. Macieja Piaseckiego – w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu – kwotę 516,60 zł tytułem zwrotu kosztów obrony udzielonej oskarżonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Anna Judejko Sławomir Olejnik Małgorzata Susmaga